

Robert Vannoy , Manabii Wakuu, Hotuba ya 17

Mtumishi wa Bwana Mada Inaendelea

Isaya 50:4-11

Isaya 50:5-6 Tabia ya Mtumishi

Tunaendelea na mjadala wetu kuhusu mada ya mtumishi. Tulikuwa katika sura ya 50 mwishoni mwa saa iliyopita. Hatukumaliza hilo kabisa. Hilo ndilo fungu kuu la tatu -- acha niweke chati hii tunapoanza kwa ajili ya mapitio tu. Tuko chini kwenye chati katika Isaya 50:4-11.

Kumbuka katika kifungu hiki, kinasisitiza juu ya udhalilishaji wa mtumishi, na unasoma katika mstari wa 6: “Niliwapa wapigao mgongo wangu , mashavu yangu kwa wale walioning’oa nywele.” Mstari wa 5 hapo awali ni muhimu sana kwa sababu unazungumzia tabia ya mtumishi : “ Sikuwa mkaidi, wala sikurudi nyuma.” Kwa hivyo inaonekana wazi kutokana na kifungu hiki, pamoja na mateso ya hiari na tabia ya mtumishi, kwamba lazima awe mtu binafsi na mtu anayetofautishwa na Israeli kama taifa. Nadhani tulikuwa tumejadili hadi mstari wa 7 ambapo inasema: “Kwa maana Bwana MUNGU atanisaidia; kwa hiyo sitaaibika. Kwa hiyo nimeweka uso wangu kama jiwe gumu, nami najua ya kuwa sitaaibika.” Nilitaja kwamba Luka 9:53 inasema kwamba Yesu alielekeza uso wake kwenda Yerusalemu. Kwa hivyo hebu tuanze kutoka hapo na tuangalie mistari ya 8 hadi 11 ya Isaya sura ya 50.

Isaya 50:8-9 Mtu Anayesaidiwa na Mtumishi Anazungumza

Mistari ya 8 na 9 inasomeka: "Yeye aliye karibu anihesabiaye haki; ni nani atakayeshindana nami? Na tusimame pamoja, ni nani aliye mtesi wangu ? Na anikaribie. Tazama, Bwana MUNGU atanisaidia; ni nani atakayenihukumu kuwa na hatia? Tazama, wote watachakaa kama vazi; nondo atawameza."

Katika mstari wa 8 na 9, nadhani kuna swali kama ni mtumishi anayeendelea kusema. Mtumishi amekuwa akizungumza katika mstari wa 6: “Nilimpa mgongo wangu wapigaji , ” na mstari wa 7: “Bwana atanisaidia.” Swali ni: je, mtumishi anaendelea kusema na kutangaza uhakika wake kwamba Mungu atamwezesha kumaliza kazi

aliyoitwa kuifanya, au ni mmoja wa wale wanaosema anayeamini katika kazi iliyokamilika ya mtumishi—kazi iliyokamilika ya Kristo—na kisha ni nani anayetangaza kwamba yule aliyenihesabia haki yuko karibu ? Nina mwelekeo wa kufikiria kwamba yule wa mwisho: “Yuko karibu anayenihesabia haki.” Kwa maneno mengine, yule anayesema hapa si mtumishi bali ni yule anayeamini katika kazi ya mtumishi. Na kwa sababu yule aliyemhesabia haki yuko karibu, basi yuko tayari kukabiliana na adui yeyote akijua kwamba yuko salama kwa sababu Mungu amepata haki yake na Mungu yuko tayari kumlinda. Na kisha wote wanaopinga kazi ya Mungu watazeeka kama vazi (kifungu cha mwisho cha mstari wa 9), “Nondo watawameza.” Ni wale tu walio waaminifu kwa Bwana ndio wanaobaki salama milele.

Isaya 50:10-11 – 2 Vikundi vya Watu Sasa iwe mpito huo uko katika mistari ya 8 na 9, labda unaweza kujadili hilo, lakini nadhani uko wazi katika mpito katika mistari ya 10 na 11. Mistari ya 10 na 11 inaanza: “Ni nani miongoni mwenu amchaye BWANA.” Mtumishi hazungumzi tena hapo, hii inaelekezwa kwa watu wengine. Katika mistari ya 10 na 11 una kauli inayoelekezwa kwa makundi mawili ya watu, kundi moja katika 10, kundi jingine katika 11. Kwanza ni wale wanaomcha BWANA: “Ni nani miongoni mwenu amchaye BWANA.” Na pili, mstari wa 11, unaelekezwa kwa kundi jingine, wale wanaowasha upinzani dhidi ya Bwana au wanaoanzisha upinzani dhidi ya Bwana. Mstari wa 10 unasema: “Ni nani miongoni mwenu amchaye BWANA, anayetii sauti ya mtumishi wake,” inafuata mtumishi, “anayetembea gizani wala hana nuru? Na alitumainie jina la BWANA na kumtegemea Mungu wake.” Mstari wa 11 unasema: “Tazama, ninyi nyote mnaowasha moto, mnaojizungushia cheche; endeni katika nuru ya moto wenu, na katika cheche mlizowasha. Mtapata hiki kutoka mkononi mwangu ; mtalala kwa huzuni.” Kwa hivyo kauli zilizoелеkezwa kwa makundi mawili ya watu. Darasa la kwanza: wale wanaomtumaini Bwana: “Ni nani miongoni mwenu anayemcha Bwana, anayetii sauti ya mtumishi?” Lakini kisha kauli ya kushangaza: “anayetembea gizani, wala hana nuru, na alitumaini jina la Bwana na kumtegemea Mungu wake.” Nadhani hoja iliyopo ni kwamba, wale wanaomtumaini Bwana wanapaswa kufanya

hivyo ingawa hawawezi kuona njia iliyo mbele; hawajui wakati ujao una nini, lakini wanaweza kumtumaini Mungu kwa usalama na kujua kwamba Mungu atakuwa pamoja nao na kuwaongoza. Kwa hivyo hata waumini, kwa namna fulani, hutembea gizani kwa sababu hakuna hata mmoja wetu anayejua kilicho mbele yetu. Lakini katika mwanga wa hilo tunapaswa kumwamini Bwana na kuwa na uhakika na uhakika kwamba atakuwa pamoja nasi.

Tofauti na hilo iko katika mstari wa 11 unaoelezea hatima ya wale wanaojaribu kutembea katika nuru ya mipango yao wenyewe: "Tazama, ninyi nyote mnaowasha moto, jizungushieni kwa cheche za moto, endeni katika nuru ya moto wenu." Watu wanaojaribu kutembea katika nuru ya mipango yao wenyewe. Kile mstari wa 11 unasema ni kwamba kwa moto wao wenyewe wataangamia. Watalala katika huzuni na mateso ya milele. Kwa hivyo mistari hii miwili inaonyesha uwezekano mbili: unaweza kukubali kazi iliyokamilika ya mtumishi na kumwamini mtumishi na kufurahia amani inayotokana na hilo, kwa kujua kwamba Mungu yuko pamoja nawe; au unaweza kumpinga Bwana, kujaribu kutembea katika nuru ya mipango yako mwenyewe, kupinga kazi ya mtumishi, na utalala kwa huzuni.

Kwa hivyo huo ndio mwisho wa hili karibu na kifungu cha mwisho cha mtumishi, hicho ni nambari 9, Isaya 50:4-11. Angalia nimepiga mstari chini ya vifungu vikuu. Hicho ni kifungu cha tatu kikuu. Na hicho kinatuleta kwenye kifungu cha mwisho, ambacho ni cha nne kikuu, Isaya 52:13 hadi 53:12.

4. Isaya 52:13-53 :12 Mtumishi Tofauti na Israeli

Sawa, Isaya 52:13. Hapa tunafikia kifungu cha mwisho kuhusu kazi ya ukombozi ya mtumishi. Jambo la kuvutia ni kwamba ni mara ya mwisho neno "mtumishi" kutajwa katika kitabu cha Isaya. Unasoma kwamba katika mstari wa 13: "Tazama mtumishi wangu atatenda kwa busara." Ni marejeleo ya mwisho ya wazi kwa mtumishi. Baada ya kifungu hiki cha mwisho, una matumizi ya neno hilo kwa wingi. Baada ya hapo unasoma kuhusu watumishi (wingi) wa Mungu, lakini si mtumishi (umoja). Kwa maneno mengine, kinachofuata kinazingatia wale wanaomfuata mtumishi, na wale ambao ni watumishi wa

Bwana. Lakini hiki ndicho kilele cha kazi ya mtumishi mwenyewe. Ni bahati mbaya kwamba mgawanyiko wa sura uko kati ya 52:15 na 53:1. Ingekuwa bora zaidi kuweka mgawanyiko wa sura baada ya 52:12, kwa sababu mistari ya 13-15 ya 52 inapita moja kwa moja katika sura ya 53 na hakika ni kitengo. Kwa hivyo baada ya 53 unaona matokeo ya kazi ya mtumishi na kwamba kuna maendeleo, lakini nisingeiita hiyo mpangilio wa matukio, ningesema ni maendeleo katika ukuzaji wa wazo la mtumishi. Mwanzoni si wazi sana; kuna maswali mengi unayoweza kuuliza, lakini polepole huchukua umbo zaidi na umbo zaidi kadri linavyojaa na kadri linavyoendelea. Lakini baada ya 53, basi huhamia sio sana katika kazi ya mtumishi bali matokeo ya kazi ya mtumishi na matokeo gani yanafanyika.

Kabla ya 52:13 na inayofuata, tumekuwa na vidokezo kwamba mtumishi huyo ni tofauti na Israeli. Hilo lilionekana wazi katika 49:5 na 6 ambapo mtumishi huyo atamrudisha Yakobo kwa Mungu. Na katika mstari wa 6: “Ni jambo jepesi kwamba uwe mtumishi wangu ili kuyainua makabila ya Yakobo na kuwarejesha waliohifadhiwa wa Israeli. Pia nitakutoa uwe nuru ya mataifa.” Kwa maneno mengine, katika 49:5 na 6, ni wazi kabisa kuna tofauti kati ya mtumishi huyo na Israeli. Mtumishi huyo anatoka Israeli, kutoka Israeli, lakini ni tofauti na Israeli. Kisha katika sura ya 50, ambayo tumeiangalia tu, mtumishi huyo anaposema, “Sikuwa mkaidi, wala sikurudi nyuma,” hakika hilo haliwezi kutumika kwa taifa la Israeli.

Kwa hivyo tumeona vidokezo vya hilo na kisha inakuwa wazi katika 49. Yeye ni Israeli kwa maana fulani kwa sababu anatoka Israeli na anawakilisha Israeli, lakini anaweza kutofautishwa na taifa kwa ujumla. Mtumishi huyu anaitwa kufanya kazi kubwa: kuwa nuru kwa Mataifa. Israeli imeanguka dhambini. Haiwezekani kwa Israeli kutekeleza kazi kubwa ya kuleta nuru kwa mataifa. Israeli ni kipofu, anawezaje kuleta nuru? Kwa hivyo kazi hiyo inapaswa kufanywa na yule anayewakilisha Israeli.

OT Allis kwenye Isaya 53 Wengi Wanashikilia Mtumishi wa Taifa Linaloteseka

Sasa angalia marejeleo yako, ukurasa wa 30. Nimechukua aya chache hapo kutoka kwa kitabu cha OT Allis, *Umoja wa Isaya*, ambacho ni kijitabu kidogo kizuri. Angalia

anachosema kuhusu swali hili kuhusu nani mtumishi. Je, ni taifa la Israeli, au ni mtu anayetofautishwa na Israeli? Je, ni la Kimasihi? Anasema: “Ukweli huu unaonyeshwa na kauli ifuatayo kuhusu Isaya 53 ambayo ilitolewa miaka kadhaa iliyopita, lakini ingetumika vyema katika hali ya sasa : ‘ Wasomi wengi wa Kikristo sasa wanashikilia tafsiri ya Kiyahudi, kwamba ingawa picha hiyo ni ya mtu binafsi, bado inarejelea taifa linaloteseka.’”

Anaposema wasomi wengi wa Kikristo, hilo linamaanisha kwa upana. Anamnukuu mtu mwingine hapo. Bila shaka, ukiangalia uwanja wa masomo ya kitaaluma ya Biblia kutoka shule za Kiprotestanti au Kikatoliki, hiyo itakuwa kauli ya kweli. Unaweza kujadili kama unataka kuwaita wasomi Wakristo, labda, lakini wangejiita hivyo. Anasema, "Kauli hii ni kubwa sana hata kama neno ukosoaji lingebadilishwa na Ukristo, kama vile kwa haki yote inavyopaswa kufanywa." Kwa maana, kama tulivyoona, tafsiri ya "taifa linaloteseka" inashikiliwa sana na wasomi wakosoaji, kuna suluhisho zingine ambazo ni maarufu au zimekuwa maarufu sana. Sababu ya nukuu hiyo ni kwamba mwandishi hakusita kuelezea kile alichokiona kama tafsiri kosoaji inayokubalika zaidi kama "tafsiri ya Kiyahudi."

Tafsiri ya Mapema ya Kiyahudi: Kimasihi   Kwa hivyo, ni muhimu kutambua kwamba kuna ushahidi mzuri na wa kuaminika kuonyesha kwamba hii haikuwa tafsiri ya asili ya Kiyahudi. Targum ya Jonathan, inayotambuliwa kama rasmi na Talmud ya Babeli, inaanza Isaya 52:13 kwa maneno: "Tazama, mtumishi wangu, Masihi, atafanikiwa." Targumi ni tafsiri za Kiaramu za Kiebrania kwa kawaida zikiwa na maelezo fulani. Lakini Targumi ya Jonathan inamtambulisha mtumishi kama Masihi. Kwa hivyo kuna ushahidi mwingine kwamba tafsiri ya Kimasihi ilikuwa ya kawaida miongoni mwa Wayahudi katika nyakati za mapema licha ya ukweli kwamba maelezo ya udhalilishaji, kifo na ufufuo wa mtumishi yalikuwa tatizo, ambalo kwa kawaida hawakuweza kulitatua. Inaonekana haikuwa hadi Enzi za Kati ambapo wasomi Wayahudi, kama vile Rashi, Ibn Ezra, n.k. waliikubali "tafsiri ya Israeli," ingawa tafsiri hiyo ilijulikana mapema kama wakati wa Origen. Na kwa kadiri walivyoelewa tafsiri ya

Kikristo ya maoni, lengo lao la kupitisha tafsiri hii pinzani lilikuwa kuharibu uhusiano kati ya unabii wa Agano la Kale na kile walichoamini kuwa utimilifu wake uliodaiwa kimakosa ulioandikwa katika Agano Jipya katika kifo cha Yesu wa Nazareti. Unaona, hiyo ni hoja yenye nguvu ya Kikristo kwa Yesu kuwa Masihi.

Tafsiri ya Kimasihi ya Agano Jipya ya Isaya 53

Sababu maalum ya kuzingatia jambo hili ni kwamba linaibua swali muhimu sana: wasomi wanaodai kuwa Wakristo wanawezaje kukubali tafsiri ambayo imeundwa na kunuiwa kuharibu uhusiano kati ya Agano la Kale, ambalo wao na Wayahudi wanakubali, na Agano Jipya, ambalo wanakubali na Wayahudi wanakataa, na wakati huo huo wanatarajia kudumisha uhusiano huo kati ya hayo mawili, ambao kwa karne nyingi Wakristo, kwa msingi wa madai yaliyotolewa ya Agano Jipya, waliuona wazi kabisa? Wanawezaje kuvunja daraja na kudumisha uhusiano huo? Au wako tayari kukiri kwamba Wayahudi wako sahihi katika kusesitiza kwamba hakuna uhusiano kama huo? Ambayo lazima inamaanisha, bila shaka, kwamba waandishi wa Agano Jipya walikuwa wamekosea walipotafsiri unabii huo? Je, wasomi hawa wako tayari kukiri kwamba Wayahudi walikuwa sahihi katika kusesitiza kwamba hakuna uhusiano kama huo, ambayo lazima inamaanisha kwamba waandishi wa Agano Jipya walikosea walipotafsiri unabii huo? Akiendelea na Oswalt, “Kwa Wayahudi, ikiwa wanakataa tafsiri ya Kimasihi, swali ni rahisi: ni nani anayetajwa katika unabii wa Mtumishi Anayeteseka? Kwa Mkristo, ikiwa anaheshimu imani ya kitamaduni ya Kanisa au mafundisho ya Agano Jipya, swali ni maradufu: ikiwa unabii huo si utabiri wa mateso ya Kristo, unamaanisha nini na tafsiri yake ya Agano Jipya inapaswa kuhesabiwaje” kwa sababu katika Agano Jipya inatajwa waziwazi kama inavyotumika kwa Kristo. Katika Agano Jipya Kanisa linaonekana kama mbegu ya Ibrahimu kiroho. Na hakika kuna umoja basi katika watu wa Mungu. Na kwa namna fulani, basi, Kanisa hakika linashiriki katika ahadi na baraka zilizoahidiwa Israeli kwa maana ya kiroho. Lakini tofauti hiyo ya kitaifa dhidi

ya kiroho, nadhani, bado ni moja ambayo pia ipo wakati huo huo, kwa hivyo lazima utende haki kwa zote mbili.

Tunaweza kuizungumzia kwa undani zaidi, lakini nadhani kuna ushahidi mzuri na imara kwamba hata miongoni mwa wafasiri wa Kiyahudi, hasa kabla ya Enzi za Kati, kulikuwa na mtazamo kwamba hili lingeeleweka kama unabii wa Kimasihi, si kama marejeleo ya taifa. Kwa hivyo sio mtazamo wa Kikristo tu, pia kuna ushahidi mzuri wa kufuata kwa Wayahudi uelewa huo. Swali?

Maoni ya wanafunzi: Nimesoma kitabu changu *Jews for Jesus* na kilibainisha kwamba katika usomaji wao katika sinagogi wanasimama baada ya Isaya 52:12 na kuruka moja kwa moja hadi Isaya 53:1, wakiruka 52:13-15. Jibu la Vannoy : Hilo linavutia.

Maoni ya Jumla kuhusu Isaya 53

Sawa, maoni mengine machache ya kawaida kabla hatujaanza kuyaangalia mstari kwa mstari. Jambo lingine ambalo nadhani linavutia ni kwamba kuanzia Isaya 40 na kuendelea kuna mkazo mkubwa kuhusu suala la kurudi kutoka uhamishoni. Lakini unapokuja kwenye kifungu hiki cha kilele cha mfululizo huu wa vifungu vya watumishi, hakuna marejeleo yoyote ya uhamishoni hata kidogo. Uhamisho ulitoweka kabisa; hata haujatajwa. Lakini nadhani kinachoendelea hapa, katika kifungu hiki cha kilele, ni jibu la Mungu kwa tatizo la msingi zaidi: tatizo lililo nyuma ya uhamisho, na hilo ndilo tatizo la dhambi. Kwa kweli, hilo ndilo tatizo kwa nini Israeli haikuweza kutimiza kazi ya mtumishi, kwa sababu Israeli ilikuwa imetenda dhambi. Ni dhambi iliyosababisha uhamisho; ni dhambi inayosababisha matatizo yote ya wanadamu, na ni suala hilo linaloshughulikiwa katika kifungu hiki.

Isaya 52:1-12 Wimbo wa Furaha Sasa hatujaangalia Isaya 52:1-12, lakini ni wimbo wa furaha. Tazama mstari wa 7: “Jinsi ilivyo mizuri juu ya milima miguu yake aletaye habari njema, atangazaye amani; aletaye habari njema za mema, atangazaye wokovu; aambiaye Sayuni, Mungu wako anatawala!” Mstari wa 9: “Pazeni sauti kwa furaha, imbeni pamoja,

enyi mahali pa Yerusalemu palipo ukiwa; kwa maana BWANA amewafariji watu wake, ameikomboa Yerusalemu. BWANA ameufunua mkono wake mtakatifu machoni pa mataifa yote; na ncha zote za dunia zitauona wokovu wa Mungu.” Kuna wimbo mkuu wa furaha katika 52:1-12. Na unachopata katika 52:13 na kinachofuata ni sababu ya furaha: dhambi imesamehewa. Kazi ya mtumishi ndiyo inayotatua tatizo la dhambi.

Isaya 52:13 Mafanikio ya Mtumishi

Kwa hivyo hebu tuangalie kifungu chenyewe. Mstari wa 13: “Tazama, mtumishi wangu atatenda kwa busara; atainuliwa na kutukuzwa, na kuwa juu sana.” Mstari wa 13 unatangaza mafanikio ya mtumishi katika kutekeleza kazi yake. Nilisoma kutoka kwa King James : “Tazama , mtumishi wangu atatenda kwa busara.” Neno la Kiebrania hapo ni *yaskil* , umbo la kitenzi. Limetafsiriwa “tenda kwa busara.” Wazo la msingi la neno ni “kutenda kwa busara,” na hilo ni “kuwa na busara katika kufanya mambo kwa njia itakayoleta matokeo.” Kwa hivyo mara nyingi hutafsiriwa “kufanikiwa.” Angalia NIV inasema: “Tazama, mtumishi wangu atatenda kwa busara,” pamoja na maelezo ya tafsiri ya maandishi: au “ *atafanikiwa.* ” Sehemu iliyobaki ya mstari huo ina vitenzi vitatu vya kuinuliwa. Ni: *nasah* , *rum* , na *davah* . Vyote vina wazo la kuinuliwa. Unaona Mfalme James anasema: “Atatukuzwa, atainuliwa, na kuwa juu sana.” NIV inasema: “Atainuliwa na kuinuliwa na kuinuliwa sana.” Lakini zote zina maana sawa. Mfalme Yakobo anasema kwa ajili ya hilo la pili “atukuzwe.” Kihalisi ni “kuinuliwa juu.” Kwa hivyo, “atakuwa juu, atainuliwa juu na kuwa juu sana.” Sasa Delitzsch katika ufafanuzi wake ana pendekezo la kuvutia wakati huo. Anasema, pamoja na vitenzi hivi vitatu, “Hapa tuna ufufuo wake. Atakuwa juu—kupaa kwake—atainuliwa juu.” Nadhani, ningesita kusema kwamba hilo linafundishwa kwa msingi wa vitenzi hivyo. Nadhani kuna uwezekano mkubwa vitenzi hivyo vinasisitiza mafanikio kwa kurudia na ulinganifu: atainuliwa, atainuliwa juu na kuinuliwa juu. Lakini hakika mafanikio ya kazi ya mtumishi yanaonekana katika mstari wa 13.

Isaya 53:14 Kudhalilishwa kwa Israeli na Mtumishi

Ukifika kwenye sura ya 52, mstari wa 14, una tofauti. Mstari wa 14 unasomeka, ninasoma kutoka King James, na tutaangalia baadhi ya maswali ya tafsiri: “Kama vile wengi walivyokustaajabia; uso wake ulikuwa umeharibika sana kuliko mtu yeyote, na umbo lake zaidi ya wana wa wanadamu: ndivyo atakavyowatawanya mataifa mengi,” kama inavyotiririka hadi mstari wa 15. Tofauti na mstari wa 13, mstari wa 14 unahama kutoka kuinuliwa kwa Kristo hadi kufedheheshwa kwake hapo awali. Hapo hapo una kitu ambacho labda kingekuwa kigumu sana kwa wasikilizaji wa kwanza na wasomaji wa hili kuelewa. Kumekuwa na pendekezo fulani hapo awali la kufedheheshwa, katika kifungu cha mtumishi cha 49:7a: “BWANA, Mkombozi wa Israeli, na Mtakatifu wake, asema hivi kwake ambaye mwanadamu anamdharau.” Na katika sura ya 50:6: “Nilimpa mgongo wangu wapigao .” Lakini kumekuwa na mapendekezo mafupi tu kuhusu kufedheheshwa kwa mtumishi.

Nadhani sura ya 52, mstari wa 14, haijatafsiriwa vizuri katika King James, wala katika NIV, kwa jambo hilo. Kwa sababu hii, ukiangalia muundo wa Kiebrania unazingatia sana *tasher ken ken* . Inaonekana kwangu, na sielewi kabisa ni kwa nini katika King James na NIV, lakini watafsiri walikosa muundo huo. Neno 'hivyo' mwanzoni mwa kifungu cha pili kwa Kiebrania ni *ki* . Na King James anasema: "Kama wengi walivyokustaajabia; uso wake ulikuwa umeharibika sana..." na kwa kweli inapaswa kusomeka: "wote waliokustaajabia; **ndivyo** uso wake ulivyoharibika zaidi ya mtu yeyote, na umbo lake zaidi ya wana wa wanadamu; **ndivyo** atakavyowasha mataifa mengi." Ona kwamba *ken, ken* ni "hivyo, hivyo." Na kuna muundo uliowekwa hapo, na ni huu: "wote waliokustaajabia au kukustaajabia."

"Wewe ni nani?" Nadhani " wewe " ni Israeli. Israeli iko uhamishoni; Israeli inateseka. "Watu waliokustaajabia sana," watu walishangazwa na Israeli kwa sababu ya mateso waliyopitia. Israeli ndiye anayehutubiwa katika sura yote ya 52. "Watu waliokustaajabia sana, Ee Israeli. Vivyo hivyo ." Ni ulinganisho. " Kwa hivyo kwa njia hiyo hiyo, uso wake uliharibiwa zaidi ya mtu yeyote." Kwa hivyo wengi waliokustaajabia au kushtushwa na wewe, Israeli, vivyo hivyo, uso wake uliharibiwa zaidi ya mtu yeyote, huyo ndiye mtumishi. Kwa hivyo kuna ulinganisho kati ya aibu ya mtumishi na aibu ya

Israeli.

Hata hivyo, unapofikiria kuhusu ulinganisho huo, unapaswa kutambua wakati huo huo kwamba kuna tofauti muhimu kati ya fedheha hizo mbili. Fedheha ya Israeli ni matokeo ya dhambi. Ni uthibitisho wa kutoweza kwa Israeli kutekeleza kazi aliyopewa. Fedheha ya mtumishi, kwa upande mwingine, si kutokana na dhambi yoyote yake mwenyewe; lakini, lazima apatie fedheha. Na swali ni: kwa nini? Jibu la swali hilo liko katika kifungu kinachofuata, ambacho ni "hivyo" cha pili. "Wote waliokustaajabia wewe Israeli, ndivyo uso wake ulivyoharibika zaidi ya mtu yeyote, umbo lake zaidi ya wana wa wanadamu. Ndivyo atakavyowafagilia mataifa mengi. " "Hivyo" hii iko katika maana ya matokeo. Kwa hivyo unaona tu kama-- *kasher* , hivyo kwa njia sawa-- uso wa mtumishi umeharibika, hivyo kwa sababu hiyo atawafagilia mataifa mengi. Nadhani hiyo ndiyo muundo, jinsi unavyotiririka.

Isaya 52:15 kuhusu "Nyunyiza mataifa mengi"

Kwa hivyo unapata kauli hiyo ya kuvutia: “Hivyo atanyunyizia mataifa mengi.” Kwa sababu ya kuaibishwa, atanyunyizia mataifa mengi. Neno lililotafsiriwa “kunyunyizia” ni *nazah* . Hilo ndilo neno linalotumika mara kwa mara katika Mambo ya Walawi kwa ajili ya utakaso wa sherehe wa vitu vilivyokuwa ndani ya hema. Kwa hivyo lina wazo hilo la utakaso; wakati mwingine hilo lilifanywa kwa maji, wakati mwingine lilifanywa kwa damu. Lakini vitu hivi vilinyunyiziwa ili kuvitakasa. Kwa hivyo nadhani unaposoma: “Hivyo atanyunyizia mataifa mengi,” kusudi la udhalilishaji ni kusafisha mataifa mengi.

Kwa hivyo mwanzoni mwa kifungu hiki cha mwisho una wazo kuu la kifungu kizima kinachozungumziwa: mtumishi anapaswa kusafisha au kutakasa mataifa mengi kutokana na aibu yake. Na atapitia aibu hiyo, lakini matokeo yake ni utakaso wa mataifa. Sasa, hiyo ndiyo kiini cha ujumbe wa kifungu hicho. Lakini ukiangalia Toleo la Kawaida la Revised, kwa mfano, utasoma: “Hivyo ndivyo atakavyowashtua mataifa mengi.” “Nyunyiza” imeondolewa na inasomeka: “Hivyo ndivyo atakavyowashtua mataifa mengi.” Kuna tanbihi, na unaweza kudhani tanbihi itasema: “au nyunyiza.” tanbihi

inasema: “maana ya neno la Kiebrania haijulikani.” Hiyo ni tanbihi katika RSV. Neno *nazah* linatokea mara 24. Mara 4 katika Qal , mara 20 katika Hiphil . Hii ni umbo la Hiphil . *Daima* hutafsiriwa “nyunyiza.” Kwa hivyo sidhani kama kuna swali lolote linamaanisha nini kama linavyotumika katika miktadha mingine mingi, ambapo kila mara hutafsiriwa “nyunyiza.” Hakuna ushahidi tofauti kwamba hiyo siyo maana yake hapa. Nadhani tatizo pekee ni kwamba, baadhi wanaweza kuhisi neno hilo halina maana katika muktadha huu.

Septuagint hutafsiri kifungu hiki: “hivyo mataifa mengi yatamstaajabia,” *thaumazw* . “ Hivyo mataifa mengi yatamstaajabia.” Hilo linaonekana kutegemea ulinganifu katika kifungu hiki, “kama wengi walivyoshangaa,” na kisha wengi hushangaa . Ni sawa na hilo. Lakini maandishi ya Kiebrania yenyewe yako wazi: yanasema “nyunyiza.” Si kama RSV inavyosema: maana ya neno la Kiebrania haijulikani. Ni umbo la kawaida kabisa, la tatu la kiume. Unaona, kama vile wao—wengi—walivyomstaajabia, unaona “hivyo” basi: “hivyo sura yake iliharibika zaidi ya ile ya mtu yeyote, ikaharibika zaidi ya mwanadamu asiye fanana ; *ndivyo* atakavyonyunyiza mataifa.” Huo ndio muundo wa “hivyo, hivyo”. Sielewi kwa nini King James na NIV zote zinatafsiri jinsi zinavyofanya.

NASV ina nini? Hilo linafuata nilichokuwa nikisema: “hivyo hivyo ,” kama vile “hivyo hivyo .” Biblia ya Anchor inasema kwa kifungu hiki: “Hivyo ndivyo atakavyonyunyiza mataifa mengi,” Inasema: “Mataifa mengi yatashangaa.” Kielezi cha chini katika Biblia ya Anchor kinasema: “Marekebisho ya dhana kulingana na matoleo.” Kwa kweli, ukiangalia tanbihi za Biblia ya Kiebrania kuhusu neno hili, ni la kushangaza sana. Kifungu hicho kinasomeka “Hivyo atanyunyiza mataifa mengi.” Ni wazi kabisa. Ukiangalia Biblia ya zamani ya Kiebrania kwamba LFRT inamaanisha “soma labda.” — unaifanya kuwa wingi, wingi wa kiume **wa** ³. Hakuna ushahidi wa hati unaosema tu, “soma labda.” Huo ni marekebisho ya dhana. Kwa PRPS, mhariri anapendekeza wingi wa kiume wa tatu Qal Imperfect *ragaz* “kuwa na wasiwasi.” Marekebisho ya dhana. Hakuna ushahidi wa hati uliopo kuunga mkono marekebisho hayo ya dhana. Au BEL, yaani, au wingi wa kiume ^{wa} ³ Hiphil imperfect, “inama.” Unakuja kwenye BHS, hayo

yote yamebadilishwa, lakini wewe, pendekezo moja ni kwamba, limependekezwa, *nazah* inaweza kumaanisha, katika maana yake ya msingi, "kutoa" au "kunyunyizia." Nadhani hivyo ndivyo baadhi ya watu wanavyojaribu "kushtua" kutoka kwa "kutoa" au "kunyunyizia." Kwa hivyo unaona "Mataifa yatashtua" badala ya "Atayanyunyizia mataifa." Au kisha wanakisia tu aina hii ya " *ragaz* , " sawa na hapa juu, kufadhaika au *kudharauliwa* . Lakini inashangaza tu kiasi cha marekebisho ya dhana yaliyopendekezwa ili kubadilisha kitu kwa neno lililo wazi kabisa.

Ukiangalia 1 Petro 1:2: “Mlichaguliwa kwa kadiri ya kujua tangu mwanzo kwa Mungu Baba, katika utakaso wa Roho, hata mpate kutii na kunyunyiziwa damu ya Yesu Kristo.” Kunyunyiziwa damu ya Yesu Kristo ndiyo kitu hicho kinachosafisha.

Sasa, ukirudi kwenye Isaya 52, mstari wa 15, basi una mgawanyiko mbaya wa mistari hapo. Kifungu cha kwanza cha mstari wa 15 kinaendana na 14: “Kama wengi walivyokustaajabia, ndivyo uso wake ulivyoharibika zaidi ya mtu yeyote, umbo lake zaidi ya wanadamu: ndivyo atakavyowanyunyizia mataifa mengi.” Ungefikiri “nyunyizia” waziwazi kwa sababu neno hilo linatumika katika Mambo ya Walawi, kama nilivyosema, mara 24 za kunyunyizia. Kwa hivyo kifungu cha kwanza cha mstari wa 15 kinaenda vizuri zaidi na sehemu ya mwisho ya 14 kuliko kinachofuata katika 15. Kwa hivyo mgawanyiko wa mstari hapo ni mbaya tena. Lakini unapofika 15 basi, unagundua kwamba wafalme wamejaa hofu kutokana na kile wanachokiona; ni kitu ambacho hawangeamini kuwa kinawezekana: “Wafalme watamfumbia vinywa vyao; kwa maana kile ambacho hawakuambiwa watakiona; na kile ambacho hawakusikia watafikiria.” Kwa hivyo matokeo yake ni kwamba watu mashuhuri huathiriwa na kazi hii ya mtumishi. Kwa hivyo kwa njia ya aibu mtumishi alitimiza, na kukamilisha kazi yake. Ananyunyizia mataifa kwa ajili ya utakaso na matokeo yake ni kwamba watu mashuhuri huathiriwa nayo.

Baadhi wamesema kwamba wazo la mshangao linapatikana kwa kudhani kwamba kama vile mtu anavyosababisha maji au damu kuruka unapoinyunyizia, ndivyo anavyosababisha mataifa kuruka au kuruka. Na wengine wangependekeza kwamba kuna mzizi sawa wa Kiarabu unaomaanisha kuruka. Lakini kwa kawaida, kama unavyoona

katika maandishi ya Kiebrania ya BHS, inapendekezwa tu kwamba lazima tufanye marekebisho ya dhana kwa sababu kwa hivyo wengine wanafikiri hayana maana jinsi yalivyo. Ikiwa kweli ulikuwa na maandishi ambayo hayana maana kabisa, unaweza kutafuta marekebisho kama hayo, lakini inaonekana kwamba katika hali kama hii, ambapo una matumizi mengine ya neno hilo, na matumizi mengine ya neno hilo yako wazi kabisa, na wazo la kunyunyizia au maana ya utakaso ni dhana ya kawaida kabisa, kwamba hakuna haja ya kutafuta aina fulani ya chanzo mbadala kisichoeleweka kwa maana ya "kunyunyizia."

Isaya 53:1-2 Wachache Wanaamini, Asili Mnyenyekevu ya Mtumishi

Tuendeleo na Isaya 53:1: “Ni nani aliyeamini habari zetu? Mkono wa BWANA umefunuliwa kwa nani?” Hapa una swali la balagha. Young anapendekeza kuwa imeundwa ili kuwavutia wachache wanaoamini. “Ni nani aliyeamini habari zetu? Na mkono wa BWANA umefunuliwa kwa nani?” Kwa maneno mengine, hali isiyotarajiwa ya jinsi Bwana alivyoleta wokovu inamaanisha kwamba watu wengi hawatambui maana yake ya kweli. Kuna wachache wanaoamini. “Ni nani aliyeamini habari zetu? Mkono wa BWANA umefunuliwa kwa nani?”

Sababu ya mtazamo huo imetolewa katika mstari wa 2: “Maana atakua mbele zake kama mche mwororo, na kama mzizi katika nchi kavu; hana umbo wala uzuri; na tutakapomwona, hakuna uzuri wa kumtamani.” Katika mstari wa 2, kwanza kabisa, unakuta asili yake si kile ambacho mtu angeweza kutarajia. Anakua kama mche mwororo, kama mzizi katika nchi kavu. Ni asili ya unyenyekevu. Na kisha pia, hana mvuto wa nje kama unavyoweza kutarajia kutoka kwa mkombozi. Anatoka Israeli, na Israeli wakati wa Kristo ilikuwa taifa lisilo na maana. Nani angefikiri kwamba kutoka kwa kundi hilo dogo, lisilo na maana angetoka mtu atakayeleta ukombozi kwa ulimwengu? Yeye ni mzizi kutoka katika nchi kavu. Hana umbo wala uzuri; alikufa kifo cha mhalifu. Hakika msalaba si picha ya kile ambacho ungetarajia kutoka kwa mshindi, mkombozi. Hakuwa jenerali wa jeshi kubwa; hakuwa mtu mkuu wa kisiasa. Kwa hivyo mstari wa 2 haurejelei tabia yake au maisha yake ambayo yalikuwa na uzuri mwingi, bali

asili yake ya unyenyekevu na kifo chake. Alikua kama mzizi kutoka katika nchi kavu, hakuwa na umbo wala uzuri. Hakuna uzuri ambao tunapaswa kumtamani.

Isaya 53:3 Mtu wa Maumivu na Majeraha Isaya 53 , mstari wa 3, inasema, " Alidharauliwa na kukataliwa na watu; mtu wa huzuni, ajuaye huzuni; tulimficha nyuso zetu; alidharauliwa, wala hatukumthamini." Mstari wa 3 unaendelea na maelezo ya huzuni na taabu zinazohusiana na kifo chake. Alipangwa njama na watu wa taifa lake. Aliteswa na kuuawa mikononi mwa Warumi. Mfalme Yakobo anatafsiri hapo: "Alidharauliwa na kukataliwa; mtu wa **huzuni** , ajuaye **huzuni** ." Maneno hayo mawili nadhani yametafsiriwa kwa upana zaidi katika Mfalme Yakobo: huzuni na huzuni. La kwanza ni nomino ya kiume inayomaanisha "maumivu." La pili ni nomino inayomaanisha "ugonjwa," au "ugonjwa," au "maumivu yanayotokana na majeraha." Kwa hivyo nadhani kinachoonekana hapo: alidharauliwa na kukataliwa na watu, mtu wa huzuni ajuaye huzuni. Huzuni na huzuni zinarejelea maumivu ya kimwili aliyoyapata wakati wa mateso yake. Hilo linatiririka katika mstari wa 4.

Isaya 53:4 Alichofanya na Tulichofikiria: Huduma ya Uponyaji ya Kristo

Mstari wa 4: "Hakika ameyachukua masikitiko yetu, ameyachukua masikitiko yetu; lakini tulimdhania kuwa amepigwa, amepigwa na Mungu, na kuteswa." Maneno "huzuni" na "huzuni" ni maneno yale yale hapo, lakini ni membamba kuliko tafsiri inavyopendekeza. Sidhani kama yanaonyesha huzuni na huzuni kwa ujumla, lakini haswa jeraha la kimwili, ugonjwa. Nadhani tafsiri bora ni: ameyachukua magonjwa yetu na kubeba maumivu yetu. Tazama ukurasa wa 31-32 wa manukuu yako. Nimechukua aya hapo kutoka kwa Dkt. MacRae's *Injili ya Isaya* . Ni aya chache. Hebu tuangalie hili kisha tutachukua mapumziko. Ukurasa wa 31 wa ukurasa wako wa nukuu, unaotoka ukurasa wa 136-138 kutoka *Injili ya Isaya*, MacRae anasema, "Mstari wa 4 mara nyingi umeeleweka vibaya kwa kiasi kikubwa kwa sababu maneno mawili mahususi kabisa yamechukuliwa kwa maana ya jumla. Kiebrania kinatoa tofauti kubwa kati ya sehemu ya kwanza na ya pili ya mstari. Kinaweka msisitizo mkubwa kwenye kiwakilishi *he*

mwanzoni mwa sehemu ya kwanza, tofauti na kile kinachosisitizwa kama *sisi* katika sehemu ya pili. Unaona: ‘Hakika *ameyachukua* masikitiko yetu, ameyachukua huzuni zetu; lakini *tulimdhania* kuwa amepigwa, amepigwa na Mungu,’ ikionyesha tofauti kati ya alichofanya na kile tulichofikiria.

Tofauti hii inaonyeshwa zaidi na ukweli kwamba mstari huanza na neno la Kiebrania ambalo kwa ujumla hutafsiriwa *hakika*, au *kweli* . Katika jaribio la kufafanua tofauti hiyo kikamilifu zaidi, neno hili limetafsiriwa kama 'kweli' katika tafsiri hapo juu.” Hiyo ni tafsiri ya MacRae mwenyewe. “Maneno mawili ya kwanza katika mstari huo ni maneno ya kawaida ya Kiebrania ya kubeba au kuinua, na kwa ujumla pia yanahusisha wazo la kuondoa kitu, au kukiondoa. Nomino zinazotumika pamoja nao ni maneno halisi ya mateso ya kimwili na udhaifu. Tafsiri ya King James 'huzuni na huzuni' ni ya jumla sana.

Kifungu hiki kinawakilisha huduma ya uponyaji ya Kristo. Hili limeelezwa waziwazi katika Mathayo 8:16-17 ambapo inasemekana kwamba kazi zake za uponyaji zilifanyika 'ili litimie lililonenwa na nabii Isaya akisema: Yeye mwenyewe aliutwaa udhaifu wetu na kuyachukua magonjwa yetu. Katika sehemu ya mwisho ya mstari huu watazamaji wanakiri kosa lao: ingawa walikuwa wameona miujiza yake mikubwa, hawakuelewa kabisa hali alipokamatwa na kuuawa. Iliwahuzunisha kwamba mtu mwema kama huyo anaweza ' kupigwa, kupigwa na Mungu, na kuteswa.' Bila shaka hiyo ilikuwa hisia ya wengi ambao baadaye walibadilishwa siku ya Pentekoste. Hakika ilikuwa kweli kwa wanafunzi waliokuwa njiani kuelekea Emau walipomwambia mtu ambaye walimchukulia kama mgeni kuhusu huzuni yao kubwa kwa kifo cha yule ambaye walikuwa wamemwona akifanya miujiza mingi na ambaye walitarajia angeikomboa Israeli. Lakini ilionekana kama tumaini hilo lilikuwa limetoweka. Yesu mwenyewe alielekeza kwenye miujiza yake mikubwa ya uponyaji kama ushahidi wa ukweli wa madai yake. Hili linaonyeshwa wazi katika Yohana 5:36, 10:38, 14:11: Wale walioona miujiza yake mikubwa ya uponyaji walishindwa kuweka imani kamili katika madai yake ya kuwa watakatifu. Hata hivyo, sasa, waligundua kwamba kifo chake hakikuwa matokeo ya kutoridhika kwa Mungu, bali kilikuwa na maana tofauti kabisa ambayo inaeleza

katika Isaya 53:5. Wafasiri wakati mwingine husoma upatanisho nyuma katika nusu ya kwanza ya mstari wa 4: ' Hakika ameyachukua masikitiko yetu, ameyachukua masikitiko yetu' iliyotafsiriwa 'maumivu na magonjwa' kwa maana ya jumla ya huzuni, mateso, na huzuni. Hata hivyo, hata kama ikitafsiriwa kwa njia hii ya jumla, 'huzuni na huzuni' si njia ya kawaida ya kuelezea wazo la dhambi. Biblia nyingi hutoa marejeleo ya pembezoni hapa kwa Mathayo 8:16-17 na 1 Petro 2:24. Kwa kweli, 1 Petro 2:24 ni neno moja tu linalofanana na nusu ya kwanza ya Isaya 53:4, neno *lililobeba* . Mstari huu unatoa taarifa iliyo wazi kuhusu upatanisho wa Kristo na unanukuu kutoka Isaya 53:5, lakini ni kosa kuufikiria kama vile unanukuu kutoka mstari wa 4.”

Kwa hivyo unaona hoja ya MacRae ni kwamba mstari wa 4 hauzungumzii hasa kuhusu kazi ya upatanisho ya Kristo katika sehemu hiyo ya kwanza: "Hakika ameyachukua masikitiko yetu, na kubeba huzuni zetu," kama King James inavyotafsiri. Inazungumzia huduma ya uponyaji ya Kristo ambayo ingepaswa kuwa ushahidi wa yeye alikuwa nani. Hata hivyo, watu walipoona miujiza yake na baadaye wakamwona akisulubiwa, ambapo ndipo walipomwona amepigwa, amepigwa na Mungu, na kuteswa, walishindwa kumtambua yeye alikuwa nani licha ya ukweli wa miujiza aliyokuwa amefanya. Kwa hivyo tofauti ni kile alichofanya na bado wale waliomwona walifanya kwa kujibu. "Sisi": "Tulimdhania amepigwa, amepigwa na Mungu, na kuteswa." Kwa hivyo waliona kazi zake, lakini walidhani kwamba ukweli kwamba alichukuliwa na kusulubiwa ulithibitisha kuwa si Mwokozi. Kwa hivyo walichanganyikiwa.

Sasa tuchukue mapumziko ya dakika 10 kabla ya kuendelea na Isaya 53:5 na 6.

Imenukuliwa na Maya Bam
 Carly Geiman Aliyehaririwa Vibaya
 Imehaririwa na Ted Hildebrandt
 Hariri ya mwisho na Dkt. Perry Phillips
 Imesimuliwa tena na Dkt. Perry Phillips